

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ МАШИНОБУДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Курило І.Г., студентка, Шкарупа О.В., к.е.н., доц.

Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

Машинобудування – важлива галузь промисловості розвинутих країн світу. Рівень розвитку машинобудування є одним з основних показників економічного та соціального розвитку країни. Основними елементами розвитку сучасного машинобудування є вдосконалення засобів виробництва, методів організації виробництва, перехід до екологічної стандартизації, нових видів автоматизації й інформаційного забезпечення технологічних процесів.

У наш час машинобудування є основою сучасної економіки будь-якої країни і відіграє вирішальну роль у створенні матеріально-технічної бази національного господарства. У сучасних умовах йому належить виключно важлива роль у прискоренні науково-технічного прогресу. Випускаючи засоби виробництва для різних галузей народного господарства, машинобудування забезпечує комплексну механізацію та автоматизацію виробництва.

На сьогоднішній день багатогалузевий машинобудівний комплекс – потужний сектор промисловості України, що об'єднує понад 11 тис. підприємств. Частка машинобудівної галузі української промисловості перевищує 15%, у ВВП становить близько 12%. В машинобудуванні зосереджено понад 15% вартості основних засобів, майже 6% оборотних активів вітчизняної промисловості і більше 22% загальної кількості найманих працівників.

Вітчизняна економіка сьогодні характеризується спадом виробництва та гострими диспропорціями розвитку. Складна ситуація в господарстві країни посилюється кризовим становищем однією з найважливіших його галузей – машинобудування. Від стану та функціонування машинобудівних підприємств безпосередньо залежить стан та якісний рівень виробничого апарату країни. Саме тому набуває актуальності необхідність постійного контролю за станом і розвитком машинобудування.

Криза, що розгорталася у світі протягом 2008-2009 років, особливо яскраво продемонструвала структурну відсталість української економіки, її неготовність до різких коливань попиту та загострення конкуренції на сировинних ринках. Найскладніших випробувань промисловий комплекс України зазнав у 2009 році, в наслідок чого глибина падіння обсягу промислового виробництва досягла 21,9% (рівень промислового виробництва повернувся на позначку 2003-2004 років). У цілому 2009 рік закінчився падінням ВВП на 15,1%. Вперше за останні 10 років в економіці збитки підприємств перевищили прибутки на 31,6 млрд гривень.

Відтак, щоб Україні в найближчому майбутньому не перетворитися з країни поки-що невикористаного потенціалу у країну назавжди втрачених можливостей необхідно уже сьогодні виробити і прискореними темпами реалізувати прийнятні для її умов стратегічні засади розвитку, у тому числі щодо підвищення обсягу та ефективності експорту, насамперед, продукції машинобудування, оптимізації його товарної і географічної структури, інтенсифікації інноваційної та інвестиційної кампаній, удосконалення маркетингових та інших заходів, які забезпечуватимуть надійну конкурентоспроможність вітчизняних машинобудування, економіки та в цілому всієї держави Україна у світовому економічному просторі.

Щодо перспектив розвитку машинобудування, то використання ефективних механізмів господарювання (макроекономічних, в першу чергу, на рівні держави та внутрішньогосподарських – на рівні підприємства) дає підстави сподіватись на позитивні наслідки, хоча передбачаються і негативні тенденції. До позитивних відносять: покращення матеріально-технічного та інформаційного забезпечення, розвиток персоналу на основі мотивації, покращення умов праці та формування соціальної інфраструктури, покращення показників ефективності, формування ефективного механізму контролю, покращення внутрішньогосподарського виробничого процесу за рахунок підвищення інноваційної активності та інвестиційної привабливості. До негативних: прискорення морального старіння та матеріальної зношеності основних засобів, збільшення кількості збиткових підприємств, брак власних коштів для фінансування виробництва, відсутність інновацій та розвитку науково-технічного забезпечення, скорочення інвестицій у галузь машинобудування з боку вітчизняних та іноземних інвесторів. Підсумовуючи вище наведені факти та аналізуючи існуючі тенденції розвитку машинобудування, слід виділити наступні негативні чинники формування галузевої кон'юнктури: зниження інноваційної активності, незначні обсяги фінансування господарської діяльності, відсутність державної підтримки, повільний розвиток окремих видів машинобудування, тіньові механізми господарювання, погіршення показників ефективності функціонування та показників фінансового стану господарювання, погіршення матеріально-технічної бази господарської діяльності, скорочення кількості працівників, відсутність дієвої моральної та матеріальної мотивації, скорочення соціальної інфраструктури підприємств, критичне зростання зношеності основних засобів.

Матеріал підготовлений і публікується у рамках теми № д/р 0111U002149 «Фундаментальні основи формування екологічно орієнтованих механізмів реалізації соціально-економічного потенціалу в умовах інформаційного суспільства», 2011–2013 рр.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 119-120.